

հանիվերոս
მუსიკა **Waterfall**
Music გრუპის
ტრადიციული

ARMEENSE EN GEORGISCHE KOORMUZIEK

**DE AMSTERDAMSE CANTORIJ
ONDER LEIDING VAN
FELIX VAN DEN HOMBERGH**

Waterfall Music

In dit concert maken we een muzikale reis door Georgië en Armenië, twee relatief onbekende landen, met muziek voor koor a capella. Het programma is opgebouwd aan de hand van een aantal herkenbare thema's.

Zo beginnen we het concert met twee **religieuze** stukken. Het eerste werk, **Ter, vor i mej lerinn**, is geschreven op tekst van Meshrop Mastots (4de eeuw), die onder meer bekend is geworden doordat hij het Armeense alfabet ontwierp. Daarnaast was hij ook een belangrijke geestelijke. In deze compositie van Vache Sharafyan is steeds dezelfde koraalachtige melodie in de tenoren te horen, waarbij de andere stemmen fungeren als een soort 'live' akoestiek: sommige tonen echoën na, in andere partijen klinkt een variatie op de melodie.

Het tweede werk, **Mamao Chveno**, is geschreven op tekst van Ilia Chavchavadze, ook een belangrijke geestelijke, maar nu uit Georgië en uit de 19de eeuw. Dit stuk, van de in Georgië zeer populaire Ioseb Kechakmadze, is veel meer harmonisch gedacht, waarbij vooral de sopranen en de bassen vaak dezelfde noot langer aanhouden en de alt en tenoren wonderlijke samenklanken creëren.

Van dezelfde componist zingen we daarna een wereldlijk lied, of misschien beter gezegd een stedelijk lied. In de **Kutaisuri serenada** spreekt de dichter met heimwee over de stad Kutaisi, die vroeger de Georgische hoofdstad was.

- 4 Het volgende thema is het **nationale** gevoel. In het licht satirische **Mest'viruli** van Niko Sulkhaniashvili bezingt de bassolist Georgië als een instrument met drie snaren, de chonguri, die goed samen moeten klinken. Zo kan het land stevig staan tegenover bedreigingen van buiten.
- Hierna steken we over naar het nationale gevoel van Armenië met het lied **Oh, inch anush** van Komitas Vartabed. Komitas is verreweg de meest geliefde componist van Armenië, al was het alleen maar al vanwege al het onderzoek dat hij gedaan heeft naar de volksmelodieën van het land, maar ook vanwege de eigenzinnige bewerkingen van deze melodieën. Daarnaast staat Komitas ook symbool voor de genocide. Zijn familie werd tijdens deze periode uitgemoord en hij vluchtte in de Armeense diaspora naar Frankrijk, waar hij leed onder zware psychische klachten als gevolg van de gebeurtenissen. Veel van zijn werken zijn vol van heimwee naar Armenië.

Voor het volgende thema duiken we de **avond** en de **nacht** in. Eerst bezingen we in **Shuapkhos ghame** van Shalva Mshvelidze de avond in een van de meest geliefde en ongerepte streken van Georgië, Pshavi, waar het stadje Shuapkho de hoofdstad is. Daarna bezingt Armenuhi Karapetyan in **Lusnak** de Armeense maan.

Een veel voorkomend thema in de twee landen is het **werklied**. Van Sulkhaniashvili voeren we een ploeglied, **Gutnuri**, uit, waarin de tenorsolist zich beklagt over het zware werk, maar hij wordt stevig aangemoedigd door de anderen, en uiteindelijk is heel het veld omgeploegd.

In **Votid ara** van de Armeense componist Komitas gaat het ongeveer over hetzelfde thema, maar dan later in het jaar, tijdens de oogst. Ook dan moet er gewerkt worden!

In de volgende twee liederen spelen **wind** en **water** een grote rol. In **P'ch'e hover** van Karapetyan moet de wind de geliefde, die al zo lang geleden vertrokken is, terugblazen naar huis.

In **Waterfall Music** wordt een cameliabladdoor de wind van de boom geblazen en doet het vallen van de bladeren denken aan een waterval. Dit beeld is overigens afkomstig van de Japanse dichter Matsuo Bashō, die in zijn haiku's vaak geluiden van de natuur interpreteert als muziek. In de zetting van Sharafyan is het vallen van de blaadjes nog lang te horen.

Het laatste thema kunnen we noemen **feesten** en **partijen**, want dat is iets waar beide landen goed in zijn. We beginnen daarbij met het feestlied **Lkhini soplad** van Jemal Beglarishvili. De aanleiding voor het feest lijkt het verhaal over de legendarische koningin Nestan Darejan te zijn, die 's nachts op de akker heeft geslapen. Dit verhaal staat opgetekend in een magisch boek van zijde.

Hierna volgt het komische **Kolot hav** van Karapetyan. Geen middel is te gek om het verhaal over de korte kip, die een ei legt, belachelijk te maken.

Als laatste in dit programma klinkt een lied over de doli, een Georgische trommel, die een belangrijke rol speelt in de dansmuziek. De tekst van het lied, **Doluri** van Aleks Matchavariani, is wat minder vrolijk, want de stoere krijger krijgt de vrouw die hij begeert niet, maar de dans is evengoed wervelend.

We wensen u een verrassende kennismaking met dit rijke repertoire!

Felix van den Hombergh

Felix van den Hombergh

Felix van den Hombergh groeide op met musiceren: viool, piano en zingen in het koor van de kathedraal van Haarlem. Op het conservatorium studeerde hij fagot bij Johan Steinmann in Den Haag en koordirectie bij Barend Schuurman in Rotterdam. Behalve van de Amsterdamse Cantorij is hij vaste dirigent van het kamerkoor Douce Memoire in Haarlem, Coro Encanto en Koor FeniX in Amsterdam en het, door hemzelf opgerichte, Haarlemse Projectkoor 023. Verder dirigeert hij op projectbasis diverse gezelschappen, zoals Vocaal Ensemble TIEN. Ook zingt hij zelf in enkele vocale ensembles, variërend van polyfonie tot close harmony.

Het repertoire van Felix strekt zich uit van de vroege renaissance tot hedendaagse composities en van de grote bekende werken zoals de *Mariavespers* van Monteverdi tot de minder gangbare stukken. Hij heeft daarbij een grote interesse voor repertoire uit de Baltische staten en de Kaukasus, waar we ons in dit programma door hebben laten inspireren. Naast zijn werk als dirigent schrijft Felix van den Hombergh ook composities voor koor en instrumentale begeleiding.

Amsterdamse Cantorij

De Amsterdamse Cantorij is opgericht in 1959 door de Amsterdamse dirigent en klavecijnist Louis Mol, en stond vervolgens onder leiding van Barend Schuurman en Frank Hameleers. Sinds 2002 is Felix van den Hombergh de dirigent. Het koor kiest voor een gevarieerd repertoire, waarbij werken uit alle stijlperiodes aan bod komen: oude muziek, maar ook romantische en hedendaagse muziek. De Amsterdamse Cantorij streeft daarnaast naar variatie in de producties: a-capellaconcerten worden afgewisseld met grotere producties met medewerking van professionele instrumentalisten en solisten. De Amsterdamse Cantorij brengt in principe elk seizoen drie programma's uit. Meer informatie over het volgende programma vindt u achter in dit boekje.

Sopranen

Marijke Beversluis, Marijke Dams, Pauline de Die, Fleur Jurgens, Agnes van Koert, Renate Meijer, Marijke Tros, Tineke Verheus

Alten

Simone Aarendonk, Adrienne van den Bogaard, Judith Dubbeld, Hilda Houtkoop, Madelon Kerkhoven, Julia Ose, Geraldine Raap, Margriet Rienks

Tenoren

Pete Boonstra, Bram Coops, Jan Erik Krikken, Edwin Oudemans, Maarten Vlijmincx

Bassen

Rob Beck, Maarten Boelsma, Luc Klaphake, Gijs Klunder, Niek van Noppen, Rein Steeman, Klaas Visser, Bas van Wingerden

Teksten

Վաչե Շարաֆյան Տէր, որ ի մեջ լերինս

Vache Sharafyan

Տէր, որ ի մեջ լերինս աղբեր սցուցեր ըզջուրն ի վիմէն,
Տէր, ի սրտէ իմէ համ ինձ արտասուս ապաշխարութեամ,
Ձի կեցից եւ ապաշխարութեամբ ապրեցայց ի
հանդերցեալ բոց դատաստանաց:

Ter, vor i mej lerinn

Ter, vor i mej lerinn aghber atsutser ezjurn i vimen,
Ter, i serte imme han indz artasus apashkharutean,
zi ketsits ev apashkharuteamb apretsaits i handertseal
qots datastanats.

tekst: Meshrop Mastots

Իոսեօ Կեչակմաձե Մամաո իշենո

Ioseb Kechakmadze

Մամաո իշենո, ռոմեղիցա շար Շատա Սինա!
Մընղմոլըրէկիլի, լոմոծիւրի Վճեղար Սենս Նինա: արՇա
Տիմլիլըրիս, արՇ ճիլլըծիս տըղո՞՞նա ար Մինճա. ար Մինճա,
ամիտ Սեղըրաճեղոցո մե լոլո՞՞ՇՅա Նճինճա.
արամեճ մճըլըրս մե ցանմինատլըլըս Շիտ իշեմի Տըլի,
Սենցան Նամցնեղիս Տիցըարըլիտ արմենտոս ցըլի, ռոմ
մճըրտատըիսաճ, ռոմեղտ տընճա ցըլըս լաճըարի մըրան,
ցտըղո՞՞ճը: "Սեղընճը, ար իցիան, ճմերտո, ռաս իշման!"

Mamao chveno

Mamao chveno, romelitsa khar tsata shina!
mukhlmodrek'ili, Imobieri vdgevar shens ts'ina: artsa
simdidris, arts didebis tkhovna ar minda. Ar minda, amit
shevuratskhvqo me lotsva ts'minda.
Aramed mts'qurs me ganminatldes tsit chemi sulı, shengan
namtsnevis siqvarulit armentos guli, rom mt'ertatvisats,
romelt tunda guls lakhvari mkran, gtkhovde: 'sheunde, ar
itsian, ghmerto, ras ikman!'

tekst: Ilia Chavchavadze

Vertalingen

Heer, die de wateren doet stromen uit de rots

Heer, die de wateren doet stromen uit de rots,
Heer, vanuit mijn hart proef ik tranen van berouw,
want ik zal leven en mij bekeren voor uw oordelend oog.

Onze vader

Onze vader in de hemel! Liefdevol kniel ik voor u, ik bid
noch om rijkdom noch om roem, ik wil aan mijn heilige
gebeden geen afbreuk doen met aardse zaken.
Ik zou wensen dat mijn ziel zal rusten in de hemel, dat mijn
hart straalt van liefde door u verkondigd. Ik zou wensen in
staat te zijn vergeving voor mijn vijanden te vragen, zelfs
als ze me in het hart treffen: 'Vergeef hen, Heer, want ze
weten niet wat ze doen.'

ოსებ ქეჩაკმაძე Ioseb Kechakmadze

ქუთაისური სერენადა

შენჩემითავი მაგიკვდეს სალამი დაგიგვიანე.

ხელი ვერაფერს ვერვკიდე, ფიქრიც ვერ გაგიზიარე

იმშენს აივანს პატარას აქათ და იქით უარა

წარსულმა ერთხანხანს მატარა და გვიან მითხრა რა უარი.

Kutaisuri serenada

Shen chemi tavi mogikvdes, salami dagigviane,

kheli verapers vervkide, pikrits ver gagiziane,

Im shensvaivans pataras aket da ikit uare,

ts'arsulma ertkhans matara da gvian mitkkra uari.

ნუ შეაწუნებ, ნუ ერჩი ნუ მოაგონებ განვლილსა

იცი ძვირფასო ამ რჩევამ დამნისლა როგორ დამნისლა.

ხელი ვერაფერს ვერვკიდე, დიღნით ჩამოვიარე

შენჩემითავი მოგიკვდეს სალამი დაგიგვიანე.

Nu sheatsukheb, nu erchi. nu moagoneb ganvliisa

itsi dzvirpaso am rhevam damnisla, rogor damnisla?

Kheli verap'ers vervkide, ghighinit chamoviare,

shen chemi tavi mogikvdes, salami dagigviane.

tekst: Bondo Keshelava

10

ნიკო სულხანიშვილი Niko Sul Khanishvili

ნესტვირული

ჩონგურს სიმები გავუბი, მოვმარტე ნელა-ნელაო;

შევუხმატკბილე ერთმანეთს: "ოდელა-დელა-დელაო!

თავის ჰანგებზე, თავის ხმით წკრიალებს ერთად ყველაო,

ერთი-მეორის თანხმობით: "ოდელა-დელა-დელაო!"

"ოდელა ბიჭო, დელია, ოდელა-დელაო, ოდელა ბიჭო დელიაო!"

Mest'viruli

Chongurs simebi gavubi movmarte nela nelao

shevukhma t'k'bile ertmanets odela dela delao!

Tavis hangebze tavis khmit ts'krialobs ertad q'velao

erti meoris tankhmobit odela dela delao!

Odela bich'o delia, odela delao, odela bich'o deliao!

Kutaisi-serenade

Vergeef me, liefste. Ik was te laat je te begroeten.

Mijn geest was angstig en onrustig. En ik kon het niet eens met je delen.

Ik liep steeds onder jouw balkon. Het verleden sleepte me voor lange tijd

langs de weg en heeft uiteindelijk mijn verzoek afgewezen.

Doe geen moeite, raak me niet aan, herinner me niet aan het verleden.

Weet je hoeveel deze suggestie me pijn heeft gedaan?

Mijn geest was angstig en onrustig, maar ik liep al zingende naar mijzelf.

Vergeef me, mijn liefste, ik was te laat om je te begroeten.

vertaling: Ketevan Tsiklauri en Ivo Boswijk

11

Satirisch gedicht

De chonguri heb ik gestemd, de snaren stevig aangedraaid.

Daarna heb ik ze zacht getokkeld en met elkaar laten klinken.

Met zijn deuntjes en zijn stem klinkt de chonguri samen -

alles met elkaar in overeenstemming!

Odela jongen delia, odela delao, odela jongen deliao!

ერთი მათგანიც რომ გაწყდეს, მაშინვე უნდა შველაო,
რომ არ გაფუჭდეს ჩანგური: ოღელა-ღელა-ღელაო!
ჩონგური საქართველოა, სიმები ჩვენ ვართ ყველაო,
სხვადასხვა კუთხის მცხოვრები: ოღელა-ღელა-ღელაო!

Erti matganits rom gats'q'des, mashinve unda shvelao,
rom ar gap'uch'des chonguri odela dela delao!
Chonguri sakartveloa simebi chven vart q'velao
skhivadaskhva k'utkhis mtskhovrebni odela dela delao!

შორიდან შემოგვეპარა მტერი, ვით ტურა-მელაო
და სულ სხვა ხმებზე გვამღერებს, არ მოსწონს დელა-ღელაო!
ერთობა ჩვენთვის ტახტია, მტრებისთვის - სახრჩობელაო!..
მტრებს ვაი-ღელა ვაძახოთ და ჩვენ ვთქვათ: “ღელა-ღელაო!”

Shoridan shemogvepara mt'eri, vit t'uramelao
da sul skhva khmabze gvamgherebs ar mosts'ons dela delao!
Ertoba chventvis t'akht'ia mt'rebistvis sakhrchobelao
mt'rebs vaieda va dzakhot da chven vstkvat dela delao!

tekst: Akaki Tsereteli

*Als er een snaar uitvalt, moet die worden bijgestemd,
zodat de chonguri goed blijft samenklinken.
De chonguri dat zijn wij, Georgiërs.
Hoe verschillend ook, wij zijn toch allen één!*

*De verre vijand heeft ons als een wolf of een vos beslopen,
en is als een wolf of een vos op ons afgekomen.
Hij wil dat wij iets anders gaan zingen, maar eenheid
is onze kracht, wij zingen gewoon: dela delao!*

12

Կոմიტաս Վանոպեղ

Oh ich anush

Oh ich anush և ինչպես գոլ
Առավոտուց փղչես, հովիկ,
Ծաղկանց վերա գուրգուրալով
Եվ մազերուն կուսին փափկիկ:
Բայց չես հովիկ իմ Հայրենյաց,
Գընս՝ անցի՛ր սըրտես ի բաց:

Ո՛հ, ի՛նչ աղու և սըրտագին
Ծառոց մեջեն երգես, թռչևի՛կ.
Սիրո ժամերն ի յանտառին
Ըզմայլեցան ի քո ծայնիկ,
Բայց չես թռչևիկ իմ Հայրենյաց,
Գընս՝ երգե՛ սըրտես ի բաց:

Ո՛հ, ի՛նչ մրմունջ հասես, վըտա՛կ,
Ականակիտ ու հանդարտիկ.
Քու հայեյվուդ մեջ անապակ

Komitas Vartabed

Oh, inch anush

Oh, inch anush yev inchpes zov,
arravotuts pëchis, hovik.
Tzaghkants vëra gurguralov
yev mazerun kuzin papkik.
Bayts, ches hovik im Hayrenyats,
gëna antsir sërtes i bats!

Oh, inch aghu yev sërtagin,
tzarrots mejen yerges tërchnik.
Siro zhamern i yantarrin
ëzmayletsan i qo dzaynik.
Bayts, ches tërchnik im Hayrenyats,
gëna yerge sërtes i bats!

Oh, inch mërmunj hanes vëtak!
Akanakit u hantarik.
Qu hayeyvud mej anapak

13

Oh, hoe lief

Oh, hoe lief en zacht
blies de wind 's ochtends.
De bloemen strelend
en de zachte haren van de maagd.
Maar je bent niet de herder van mijn land.
Ga voorbij, open je hart!

Oh hoe goed en waardevol
zong vanuit de bomen een vogel.
Het waren de uren van de liefde in het bos.
Zij werden verliefd op jouw stem.
Maar je bent niet de vogel van mijn land.
Ga zingen, mijn hart is open.

Oh, wat een pijn geef jij, oever!
Rustig en bewust,
jouw spiegelbeeld ongezien.

საქის გირენე ქარისი ილ აიღის,
ქაიე ჯეს ქოსას იმ ჰაიენისა,
ფრსა 'ნიხს' სერისე ი ქაიე:

მხაესე ქიეისისი ილ ხიქსი ჰაიიე
აქერასკაე ჰიეის ქერა,
მხაესე აილირი ქრისასი ჰაიიე
სინისერილ მხე კი სიიე.
სიქა ხაიზა'ქე ხს ჰაიენისა,
სიქა ჯერიასი სერისე ი ქაიე:

nayin zireng vart u aghjik.
Bayts, ches vëtak im Hayrenyats,
gëna hose sërtes i bats!

Teped tërchikn uhovn Hayots
averakats shërjin vëra.
Teped pëgh tor vërdakn Hayots
notjineru mej kë sogha.
Noqa harrachq yen Hayrenyats!
Noqa chertan sërtes i bats!

tekst: traditioneel

შალვა მშველიძე შუაფხოს დამე

ჩაჩაუმდენ მარიამები,
არაგვი რას არ იძინებს?
ქუთხის გორს შორი ვარსკვლავი
ციმციმებს ქრება ციმციმებს.

მვრავს გორს ნისლი ეხვევა,
მთვარე გულგრილად იცინებს.

ხიდათ გორს ლურჯი ვარსკვლავი,
ციმციმებს...
კრება...

Shalva Mshvelidze Shuapkhos ghame

Chachumdnen mariamebi,
aragvi ras ar idzinebs?
Kutkhis gors shori varsklavavi
tsimsimebs kreba, tsimsimebs.

Mtvares gors nisli ekhveva,
mtvare gulgrilad itsinebs.

Khidat gors lurji varsklavavi
tsimtimebs...
kreba...

tekst: Ana Kalandadze

Արմենուհի Կարապետյան Լուսնակ

Լուսնակ, խուրբան ու՛ր կերթա՛ս, սայ, სისայ:
Կերթამ ქირ ხაլყა საიოლ, სայ, სისայ:
Կիქიმ գაշում, գყაროლ, գქემნი, სայ, სისայ:
Աշում იმ թიղի գիողեր, სայ, სისայ:
Գարოლ იმ ხს სქիქի იმ գაიქერ, სայ, სისայ:
Լուսնակ խուրպան...

Armenuhi Karapetyan Lusnak

Lusnak, khurpan ur kertas? Nay, ninay.
Kertam vir halpa sarum. Nay, ninay.
Kishim zashum, zgarun, zdemerr. Nay, ninay.
Ashum im toghi zkhogher. Nay, ninay.
Garun im es nëkhchi im zpocher. Nay, ninay.
Lusnak khurpan...

tekst: traditioneel

De roos en het meisje hielden elkaar vast.
Maar je bent niet de open oever van mijn land.
Ga stromen, open je hart.

Maar de vogel en de wind van mijn land
verwoesten de omgeving.
Maar de vieze oever van het land
gleed langs de cipressen.
Dit is de pijn van het land.
Zorg dat zij niet gaan, mijn hart is nat.

Een avond in Shuapkho

De mariami's [witte bloemen] in het dal rusten al.
Waarom slaapt de rivier Aragvi niet?
Achter de Kutkhi-berg fonkelt een ster,
hij fonkelt en verdwijnt weer.

De maan kijkt toe van achter de berg,
zij kijkt onverschillig toe.

Over de berg hangt een blauwe brug,
hij fonkelt...
en verdwijnt...

Lieve maan

Lieve maan, waar draai jij naartoe? Naj, Ninaj.
Ik ga naar de berg. Naj, Ninaj.
Ik kijk naar de lente met verbazing. Naj, Ninaj.
De herfst heb ik aan m'n kinderen nagelaten. Naj, Ninaj.
De lente is vol met kleuren. Naj, Ninaj.
Lieve maan...

Niko Sulkhaniashvili

Gutnuri

Bass: Aba dauje bich'o! Dauje he! he! he! Dauje dauje bich'o!

Alto: Dauje, dauje!

Tenor: Ho! ho! ho!

Bass: Zeda bich'o zeda!

Tenor: Ha! he!

Gadi gamodi gutano,
ghirghit'av bani utkharo.
He-e! ho!

Coro: He-e! ho!

Bass: Hai dailotset kharo da kitso! Dailotset - aba!
Simghera utkharit bich'ebo, simghera!

Tenor: Ertbed kvesha vart
labav me da shen,
ts'ilad gvargunes shavi mits'a chven,
ertgulad vch'imot ch'apani chveni,
usikharulot davliot dgheni, ho!

Coro: He-e!

Bass: Aba, ertad, ertad, tkveni ch'irime!
Ertmanits mieshvelit, ertmanets - bich'ebo!

Coro: Ertbed kvesha vart
labav me da shen,
ts'ilad gvargunes shavi mits'a chven,
ertgulad vch'imot ch'apani chveni,
usikharulot davliot dgheni, ho!

Tenor: Ha, he, he! ho!

Bass: Ai, gishvelat ghmertma, gishvelat!
Belt'i belt'zeda. egre, tkveni ch'irimet, egre!
Nu damighondit!

Tenor: Belt'i belt'zeda, gadavats'vinot!
Da shromis op'li mits'as vats'vimot
nu damighondi,
sheni ugheli chems ughelzeda
ar aris dzneli, ho!

Coro: He-e! ho!

Bass: Aba, ertad, ertad, tkveni ch'irime!
Ertmanets mieshvelet, ertmanets, bich'ebo!

Coro: Belt'i belt'zeda, gadavats'vinot!
Da shromis op'li mits'as vats'vimot
nu damighondi,
sheni ugheli chems ughelzeda
ar aris dzneli, ho!

Ploeglied

Bas: Kom op jongen! Kom op! Hoi! Hoi! Kom op, kom op, jongen!

Alt: Kom op, kom op!

Ploeger: Ho! ho! ho!

Bas: Heel goed, jongen, heel goed!

Ploeger: Ha! he!

Klimmen wij nu op de ploeg,
en lopen we met de ploeg naar de akker.
He-e! ho!

Koor: He-e! ho!

Bas: Hé, jullie zijn gezegend! Gezegend zijn jullie - kom op!
Zing een lied bij het ploegen, jongens, zingen!

Ploeger: Ons lot is dat we maar één os hebben,
jij en ik samen,
bestemd om onze zwarte aarde om te ploegen.
Wij moeten nog steeds ons zware juk dragen,
en de dag zonder vreugde afsluiten, ho!

Koor: He-e!

Bas: Kom op, samenwerken, zet hem op!
Doe het met elkaar, jongens - met elkaar!

Koor: Ons lot is dat we maar één os hebben,
jij en ik samen,
bestemd om onze zwarte aarde om te ploegen.
Wij moeten nog steeds ons zware juk dragen,
en de dag zonder vreugde afsluiten, ho!

Ploeger: Ha, he, he! ho!

Bas: Ai, moge God u helpen, hij zal u helpen!
Hup, iedereen een kluit. Kom aan, zet hem op, kom aan!
Niet klagen!

Ploeger: Inderdaad iedereen een kluit!
We werken ons in het zweet op de bergen.
Klaag niet, os,
jouw juk is ook het onze.
Het is niet moeilijk, ho!

Koor: He-e! ho!

Bas: Kom aan, help elkaar, zo gaat het goed!
Werk samen om het land te bewerken, jongens!

Koor: Iedereen een kluit!
We werken ons in het zweet op de bergen.
Klaag niet, os,
jouw juk is ook het onze.
Het is niet moeilijk, ho!

Bass: Hai, dailotset dailotset!
Tenor: Aba, gaits'i, bich'o, gaits'i, tkveni ch'irimet!
 Gaits'it, bich'o, he! he!
Alto: Gaits'i, kharo genatsvale, gaits'i!
Bass: Gavedit, gavedit, boloshi!
Tenor: Gadi gadi shentslabav, genatsvale!
Bass: Ertad dadzarit gutano, bich'ebo, ertad!
Tenor: Modi, modi, labav! genatsvale, modi!
Alto: Shen, genatsvale, kharo!
Tenor: Labav sheni ch'irime!
Bass: Hai, egre, egre, tkveni ch'irimet!
Alto: Tso't'a, tso't'a da gavedit boloshi!
Bass: Aba, gadi gadi, aba tso't'a da tso't'a!
Tenor: Gadi, labav, gadi genatsva, tso't'a da labav, genatsva!
Bass: Hai, tso't'a, tso't'a da tso't'a!
Tenor: Ha, he, he, he!
Bass: Hai, tso't'a, tso't'a! tso't'a, he, he, he!
Tenor: Ha, he, he!
Bass: Baraka, chvens shromas, baraka!
Tenor: Ho, he, ho!
Bass: Baraka, chvens shromas, baraka!

tekst naar Ilia Chavchavadze ('De moeder van de ploeg')

18

Կոմիտաս Վառսաբեդ

Ո՛տիդ արա

Ո՛տիդ արա, Ծի՛րան ջան, մա՛ն արի,
 Մանմա՛ն, արա, Տի՛կան ջան, մա՛ն արի.

Հաշանը դարման արա,
 Հասկերը ցորեն արա,
 Պռե՛րե, հո՛ւմ, պռե՛.
 Պռե՛րե, ջա՛ն:

Ցորենը ինճ, Ծա՛ղիկ ջան, մա՛ն արի,
 Դարմանը բեզ, Ծի՛մազ ջան, մա՛ն արի:

Հաշանը դարման արա,
 Հասկերը ցորեն արա,
 Պռե՛րե, հո՛ւմ, պռե՛.
 Պռե՛րե, ջա՛ն:

Komitas Vartabed

Votid ara

Votid, ara, Tziran jan, man ari!
 Manman, ara, Tikan jan, man ari.

Hashanë darman ara,
 haskerë tsoren ara.
 Prrere, hom, prre,
 prrere jan!

Tsorenë inch, Tsaghik jan, man ari,
 darmanë k'ez, Shimaz jan, man ari.

Hashanë darman ara,
 haskerë tsoren ara,
 prrere, hom, prre,
 prrere jan!

tekst: traditioneel

Bas: Hai, goed zo, goed zo!
Ploeger: Kom op, het gaat goed jongen, het gaat goed, zet hem op!
 Heel goed, jongens, he! he!
Alt: Goed zo, lieve os, goed zo!
Bas: Ga door tot aan de rand van het veld!
Ploeger: Trek nog meer samen, mijn geliefden!
Bas: Samen aan die ploeg trekken, jongens, samen!
Ploeger: Ga door, ga door! Mijn geliefden, ga door!
Alt: Kom op lieve os!
Ploeger: Het valt allemaal wel mee!
Bas: Hai, kom aan, kom aan, het gaat goed komen!
Alt: Ga door tot de rand van het veld!
Bas: Kom op, ga door, kluit voor kluit!
Ploeger: Kom, mijn geliefden, steeds een stukje verder, kom aan!
Bas: Hai, goed zo, goed zo!
Ploeger: Ha, he, he, he!
Bas: Hai, nog maar een klein stukje, he, he, he!
Ploeger: Ha, he, he!
Bas: Zegen over onze arbeid voor een goede oogst!
Ploeger: Ho, he, ho!
Bas: Zegen over onze arbeid voor een goede oogst!

Loop maar

Beweeg met je voeten, Tziran, loop maar!
Loop maar, lieve Tikan, loop!

Het graan zal je pijn verzachten.
Maak graan van de planten.
Prrere hom prre,
lieve Prrere!

Wat voor plant is het graan, zoek dit.
Laat de pijn gaan, lieve Shimaz, loop maar.

Het graan zal je pijn verzachten.
Maak graan van de planten.
Prrere hom prre,
lieve Prrere!

19

Արմենուհի Կարապետյան Փչե հովեր

Փչե հովեր փչե հովեր իմ յարս տուն բեր
Փչե հովեր փչե հովեր մանգաղին ուժ բեր
Եկո ծով-ծով աչեր գիս մի լացուներ օյ Էրվա օյ
Քակե հասկն ու դըծոն,
Կրակը թռավ քարից գես կմենենմ քու դարդից
Արյունով է ախ լցվել իմ սրտի կոներ
Էրի Էրի Էրվա օյ
Էկո ծով-ծով աչեր գիս մի լացուներ
Փչե հովեր, փչե հովեր

Armenuhi Karapetyan P'ch'e, hover

P'ch'e hover p'ch'e hover im yarës tun ber.
P'ch'e hover p'ch'e hover mangalin uzh ber.
Yeko tzov-tzov ach'er zis mi lats'uner oy eri oy.
K'akë haskn u ghëtson,
krakë t'rrav q'arits' yes kmernem qu dardits'.
Aryunov e akh lts'vel im srti krrner.
Eri eri erva oy.
Eko tzov-tzov ach'er zis mi lats'uner.
P'ch'e hover, p'ch'e hover.

tekst: traditioneel

Վաչե Շարաֆյան Waterfall music

Vache Sharafyan Waterfall music

Camelia-petal
fell in silent dawn... spilling
a water-jewel.

Mountain-rose petals
falling, falling, falling now...
waterfall music.

tekst: Matsuo Bashō (twee haikus)

Ջեմալ Բեգլարիշվիլի Լքինի սոփլադ

Նեստան Դարեժան, սադ րաս Գեժինա?
– մինձերիս Բոլոսա, Նեձ րա Գեխուրա?
– Նարի Նարձաձի. մոջեղ, ագնաձե.
Սամի Գակոցե! Սամմա Կոցնամա Գերի Գիցվալա;
Քերմա Նացվալմա Նիցնի ԴասՆերա.

Սից րա ԻասՆերա? – Չամբա Բտլասի.
Վիս ԳաւՆաւնա? – Դաւիտ մեֆեսա.
Րիտ ԳաւգՆաւնա? – Ջոր-Բլեմիտա.
Րա մոջիւձա? – Դիբա Նաւերձի.

Րիտի Գամոսժրա? – մակրատլիս Նյերիտ.
Րիտի Սեկերա? – Նեմսիս Նյերիտա,
Րիտի Իաիցո? – ՆաՆի Նեղեբիտ Սիսարուլիտա.
Րիտ Իամոխաձա? – Բսի Կատիտա.

Jemal Beglarishvili Lkhini soplad

Nest'an darejan, sad ras gedzina?
– Mindvris bolosa. Zed ra gekhura?
– Zari zarbabi. Movel, agkhade.
Sami gaktse! Samma kotsnama peri gitsvala;
Perma natsvalma ts'igni dasts'era.

Shig ra chasts'era? – Kamkha at'lasi.
Vis gaugzavna? – Davit mepesa.
Rit gaugzavna? – Jor-aklemita.
Ra mouvida? – Diba-khaverdi.

Riti gamosch'ra? – Makrat'lis ts'verit.
Titi shekera? – Nemsis ts'verita.
Riti chaitso? – Nazi khelebit sikharulita.
Rit chamokhada? – Asi katsita.

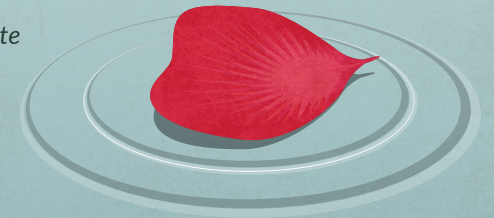
Waai, winden

Waai, winden, blaas mijn geliefde terug naar huis.
Waai, winden, blaas mijn sikkkel kracht in.
Kom, diepbloauwe ogen, maak mij niet aan het huilen, ik brand.
De blauwe aar en de doorn,
het vuur sprong over op de steen, ik ben diep bedroefd over jou.
De kamers van mijn hart zijn gevuld, ach, met bloed.
Ik sta in brand, ai.
Kom, diepbloauwe ogen, maak mij niet aan het huilen,
Waai, winden, blaas.

Watervalmuziek

Camelia viel
in de ochtendrust, morste
een waterjuweel.

De bergroosblaadjes
vallen en vallen verder:
watervalmuziek.

Feest in het dorp

Nestan Darejan, waar heb je geslapen?
– Aan het einde van het veld. Wat droeg je?
– Kleren van gouden zijde. Ik wacht op je, maak je klaar.
Drie kussen! Drie kussen veranderden de kleur;
Peri Natsvali schreef het boek.

Wat stond erin geschreven? – Een atlas van damast.
Naar wie heb je het gestuurd? – Naar Koning David.
Hoe heb je het naar hem gestuurd? – Met een ezel en een kameel.
Wat kwam er toen? – Satijn en fluweel.

Waarmee heb je het eruit geknipt? – Met de punt van een schaar.
Waarmee heb je het mee genaaid? – Met de punt van een naald.
Waarmee heb je het gestopt? – Met zachte handen, met vreugde.
Met wie heb je dat tevoorschijn gehaald? – Met honderd mensen.

Յովի լեհինն ԳձՎ՛՛՛՛՛՛՛
Մ՛՛՛՛՛՛՛
Վ՛՛՛՛՛՛՛
Ք՛՛՛՛՛՛՛
Վ՛՛՛՛՛՛՛
Վ՛՛՛՛՛՛՛

Modi lkhini gavachaghot!
T'ashi t'ashi!
Vimgherot gogoebo!
Chaetamashe bich'o!
Dauk'at gogoebo,
vitsek'vot gogoebo!

Laten we een feest houden!
Applaus, applaus!
Laten we zingen meiden!
Speel het jongens!
Zwijg meiden,
laten we dansen meisjes!

Ծ՛՛՛՛՛՛՛

Brolis titita...

tekst: traditioneel

Kristallen vinger...

Ա՛՛՛՛՛՛՛ Կ՛՛՛՛՛՛՛

Մի հավ ունեմ կոլոտ ա.
Տընետուն հա ման կըգա,
Ինչ որ գըտնի հա կոլ կըտա կուտի,

Armenuhi Karapetyan
Kolot hav
Mi hav unem kolot a
tnetun ha man kga.
Inch' vor gtni ha kul kta kuti.

Korte kip

Ik heb een kip en die is kort.
Ze struint van huis naar huis
en eet alles op wat ze vindt.

Մի հավ ունեմ շատ կոլոտ ա,
տընետուն հա միշտ ման կըգա:
հո՛՛

Mi hav unem, shat kolot a,
tnetun ha misht man kga.
Hoy!

Ik heb een kip en die is heel kort.
Ze struint altijd van huis naar huis.
Hoi!

22 Հավ մը տեսա դըրկեցի, (չը քըձ,
կըտիս մոտ չըթողեցի,
երկար փետով քըձեցի
Պուտուկ փըլավ եփեցի,
Կոլոտ հա՛վ: – Կոլոտ հավ
հավ ու կո՛լոտ: – Կոլ, կոլոտ
Կոլոտ հավ մի ծու ածա:

Hav më tesa dërkets'i (chë k'ësh),
këtin mot ch'ët'oghets'i.
Yerkar p'etov k'ëshets'i.
Putuk p'ëlav ep'ets'i.
Kolot hav? – Kolot hav!
Hav u kolot? – Ha, kolot!
Kolot hav mi dzu atsa.

Ik zag de kip van mijn buurman (tsk, ksst!),
en liet haar niet bij het graan.
Ik joeg haar weg met een grote stok.
Ik heb een perfecte pilav gekookt.
Een korte kip? – Een korte kip!
Is de kip kort? – Ja, kort!
En de korte kip legde een ei.

Տարա տըվի դարբընին,
(կոլոտ, կոլոտ, կոլոտ...)
– Դարբին մի դասակ տուր,
Տարա տըվի հովիվին
– հովի՛վ մի մաքի տուր
ախպեր
Ի՛նչ ես բարձել քո իշուն:
Ե՛ր քո կոլոտ հավի ծուն

Tara tëvi darbënin.
(kolt, kolt, kolt)
– Darbin mi danak tur
Tara tëvi hovivin.
– Hoviv mi maki tur
Akhper!
Inch es bardzel k'o ishun?
Ed k'o kolot havi jun!

Ik bracht haar naar de smid:
(korret, korret, korret)
– Hé smid, geef me een mes!
Ik bracht haar naar de herder:
– Hé herder, geef me een schaaap!
Hé broer!
Wat heb je op je ezel geladen?
Jij met je korte kip!

[Միաժամանակ:]
Մի հավ ունեմ շատ կոլոտ ա
Ինչ որ գտնի հա կոլ կտա, կոլ կտա, կոլ կտա
Ախպեր, ի՛նչ ես բարձել քո իշուն...
Ահ, հա, հա, հա, հա, կոլոտ հավ

[tegelijkertijd:]
Mi hav unem, shat kolot a.
Inch'vor gtni ha kul kta, kul kta, kul kta.
Akhper, inch' es bardzel k'o ishun?
Ah, ha, ha, ha, ha, kolot hav!

[tegelijkertijd:]
Ik heb een heel korte kip.
Wat ze ook vindt, zal ze eten, eten, eten.
Broeder, wat heb je op je ezel geladen?
Ha, ha, ha, ha, ha, korte kip!

Դարբին, ինձ մի դանակ տուր
Կտին մոտ չթողեցի,
երկար փետով բշեցի
Ահ, հա, հա, հա, հա, կոլոտ հավ
Մի ձո՛ւ ածա, մի ձո՛ւ ածա
Կոլոտ հավ, մի ձո՛ւ ածա

Օձին տեսա ճիլպըտուն
պախա՛ս, Նըցա՛վ Սալբու տուն.
Սալբին ՆըսՏե՛լ սազ կասի,
հավերն եկաս, բըս կասի,
բը2222՛ը:
Մի հավ ունեմ կոլոտ ա. թձը կոլո՛տ ա:

Darbin, indz mi danak tur.
Ktin mot ch't'otets'i,
yerkar p'etov k'shets'i.
Ah, ha, ha, ha, ha, kolot hav!
Mi dzu atsa, mi dzu atsa!
Kolot hav, mi dzu atsa!

Odzin tesa chilpētun
pakhav, nēts'av Salbu tun.
Salbin nēstel saz kani,
havern yekan, k'és kani,
kēsh-sh-sh-shë.
Mi hav unem kolot a, tchë, kolot a!
tekst: traditioneel

ალექს მატყვარიანი დოლური

დუმ დამ დამ დამ ბი და ბი დი დამ ...

ლალე, ლალე, ბიჭო გენახვალე.

ასი ციხე მოსანგრული
ხმლით ავიღე და მოვჩრდილე
რა ყოფილა შენი გული
რომ ვეღარ დავიმორჩილე?
ო ჩემო ლამაზო,
ქალი ხარ თუ ჯადოკარი,
გამიხსენი გულის კარი!

Alexi Matchavariani Doluri

Dum dam dam dam bi da bi di dam ...

Lale lale, bich'o genatsvale.

Asi tsikhe mosangruli
khmlit avighe da movchrdile
ra qopila sheni guli
rom veghar davimorchile?
O chemo lamazo,
kali khar tu jadokari,
gamikhseni gulis k'ari!

tekst: Ioseb Noneshvili

Smid, geef me een mes.
Ik liet haar niet bij het graan,
ik joeg haar weg met een grote stok.
Ha, ha, ha, ha, ha, korte kip!
Leg een ei, leg een ei!
Kleine kip heeft een ei gelegd!

Ik zag een glimmende slang.
Hij kroop richting Salbi's huis.
Salbi zat rustig op het erf
en joeg de kip weg.
Ksst!
Ik heb een korte kip.... tsk! Een korte kip.

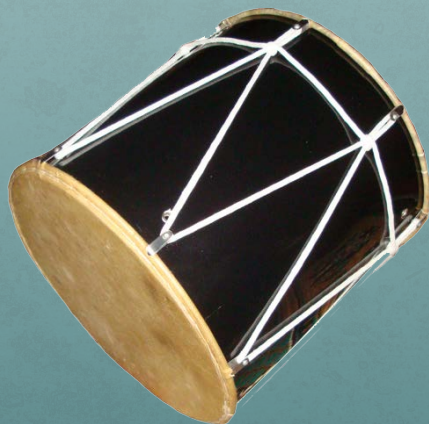
Trommeldans

Doem dam dam dam bi da bi di dam ...

Lala, lieve jongen.

Honderd kastelen heb ik overwonnen
met mijn zwaard, en ik beschermdde ze.
Hoe kan het dat ik niet langer
jouw hart kan winnen?
O, mijn geliefde,
vrouw, jij bent als magische wind.
Open de deur van je hart!

Alle vertalingen zijn van Felix van den Hombergh,
tenzij anders vermeld.

Volgende concerten

Het volgende project van de Amsterdamse Cantorij staat in het teken van de Duitse romantiek, waarin stukken van vooral Mendelssohn, maar ook Brahms, Schumann, en Wolf, tegenover vroegere werken van Praetorius en Schütz worden gezet. Wij voeren deze uit in: :

- Abcoude, Dorpskerk, zaterdagavond 25 maart 2023
- Amsterdam, Waalse Kerk, zondagmiddag 26 maart 2023

In het programma daarna wordt samengewerkt met orgel: orgel met koor, orgel solo, maar natuurlijk ook koor a capella. Voor deze concerten kunt u alvast zaterdagavond 24 juni of zondagmiddag 25 juni vrij houden.

Comité van aanbeveling van de Amsterdamse Cantorij

- Sjoerd van den Berg
- Hans van den Boom
- Ton Koopman
- Lucia Meeuwssen
- Wim Straesser

26 Met dank aan

- het Amsterdams Fonds voor de Kunsten
 - Gijs Mathijs Ontwerpers, www.gijsmathijs.nl (omslagontwerp)
- De Amsterdamse Cantorij is aangesloten bij de KCZB.

Donateur worden

Vindt u de Amsterdamse Cantorij een waardevol koor? Uw steun is welkom!

Voor € 40 (de basisdonatie) krijgt u:

- Regelmatig informatie over onze concerten
- Gereserveerde, goede plaatsen bij de concerten
- Toegangskaarten tegen gereduceerd tarief

Zing mee

Wij zijn op zoek naar een hoge en lage tenor. Maar ook andere stemmen zijn welkom! De Amsterdamse Cantorij komt graag in contact met ervaren en enthousiaste zangers, ook als er niet direct plaats is bij een stemgroep. En soms hebben we projectzangers nodig. Heb je interesse? Mail naar info@amsterdamsecantorij.nl of neem contact op met onze voorzitter Margriet Rienks, 06-22060838.

www.amsterdamsecantorij.nl

WATERFALL MUSIC

ZATERDAG
19 november 2022
ABCOUDE
20.15 Dorpskerk

ZONDAG
20 november 2022
AMSTERDAM
15.00 Waalse Kerk